

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind activitatea artiștilor interpreți-cascadori profesioniști și liber-profesioniști din România

Analizând propunerea legislativă privind activitatea artiștilor interpreți-cascadori profesioniști și liber-profesioniști din România (b339/2.07.2019), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/3976/4.07.2019 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D653 din 5.07.2019

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect crearea cadrului legal pentru desfășurarea activității cascadorilor profesioniști și liber-profesioniști din România.

Propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor ordinare, prima Cameră sesizată fiind Senatul, în conformitate cu prevederile art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată.

2. Menționăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

3. Ca observație de ordin general, menționăm că cele 13 articole ale propunerii nu transpun într-un stil normativ soluțiile legislative preconizate. Astfel, propunerea conține exprimări confuze, echivoce sau eliptice, din care nu rezultă clar voința inițiatorului și care sunt de natură a crea dificultăți în activitatea de aplicare a actului normativ. Dispozițiile propuse sunt redactate defectuos, limbajul folosit nefiind unul specific normativ, care să asigure unitatea terminologică prevăzută la

art.37 din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, terminologia utilizată este neunitară și lipsită de claritate. Sunt folosite expresiile „cascadori profesioniști”, „cascadori interpreți”, „interpret cascador”, „interpret”, deși propunerea nu definește, la art.2, decât expresia „cascadori profesioniști”, ea însăși necesitând reformulare. Menționăm că în Ordinul ministrului muncii, familiei și protecției sociale și al președintelui Institutului Național de Statistică nr.1832/856/2011 privind aprobarea Clasificării ocupațiilor din România - nivel de ocupație (șase caractere) se regăsește ocupația de „cascador”, fără alte elemente determinante.

Totodată, semnalăm existența în textul propunerii a unor explicații încadrate între paranteze, aspect care nu este agreat de normele de tehnică legislativă. În toate aceste situații, este necesară reformularea textului, în sensul eliminării parantezelor.

Cât privește structura propunerii legislative semnalăm că art.1-7 nu sunt cuprinse într-un capitol, deși art.8-12 fac parte din capitolul II, iar capitolul III conține un singur articol, art.13.

Menționăm că, prin redactarea propusă, propunerea **nu respectă prevederile art.6 alin.(1) teza I din Legea nr.24/2000**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căroră *„Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă”*.

De asemenea, propunerea legislativă, nu se conformează prevederilor cuprinse în aceeași lege la art.8 alin.(4) teza I – *„Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce”* – și la art.36 alin.(1) – *„Actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc (...)”*.

Referitor la aceste aspecte, Curtea Constituțională s-a pronunțat în mai multe rânduri, statuând că *„una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative”*, orice act normativ trebuind *„să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar și precis pentru a putea fi aplicat”* și că *„respectarea prevederilor Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative se constituie într-un*

veritabil criteriu de constituționalitate prin prisma aplicării art.1 alin.(5) din Constituție”¹.

4. **Expunerea de motive** nu are structura prevăzută la art.31 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia documentul de motivare trebuie să cuprindă secțiuni distincte privind **impactul financiar asupra bugetului general consolidat, impactul asupra sistemului juridic**, subliniind implicațiile reglementării propuse asupra legislației în vigoare, **consultările derulate** în vederea elaborării proiectului, precum și **măsurile de implementare**.

Totodată, în instrumentul de prezentare și motivare se fac mențiuni inexacte și chiar eronate. Astfel, Legea nr.109/1997 nu conține prevederi referitoare la venituri reprezentând dreptul de autor, fiind și abrogată prin Legea dialogului social nr.62/2011.

De asemenea, în mod inexact se afirmă că beneficiarii prezentei propuneri legislative nu au în prezent drepturi legale „în privința asigurărilor sociale sau de sănătate”, întrucât, potrivit art.137 alin(1) lit.b), respectiv art.155 alin(1) lit.c) din Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, veniturile din drepturi de proprietate intelectuală sunt supuse contribuției de asigurări sociale, respectiv contribuției de asigurări sociale de sănătate.

5. Din cuprinsul propunerii legislative rezultă că aceasta vizează atât organizarea și exercitarea profesiei de cascador, cât și condițiile de muncă a acestora în raport cu persoanele fizice sau juridice beneficiare ale activității prestate de către cascadori.

În ceea ce privește profesia de cascador, deși titlul distinge între „profesioniști” și „liber-profesioniști”, de unde rezultă că se dorește reglementarea acestei profesii atât în regim salarial, cât și în mod independent, ca profesie liberală, semnalăm că, în conținutul propunerii, nu se face această distincție. Pe de altă parte, este de reflectat dacă este necesară reglementarea specială în regim salarial, aceasta fiind supusă prevederilor dreptului comun în materie, respectiv Legea nr.53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Cât privește organizarea și exercitarea ca profesie liberală, textul propunerii nu conține dispozițiile prin care se reglementează profesiile liberale, cum ar fi intrarea în profesie, formele exercitării profesiei, formarea profesională, organismul profesional reprezentativ sau formele răspunderii juridice.

Totodată, raportat la dispozițiile art.95 din Legea nr.8/1996 privind

dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere că artiștii care ar urma să beneficieze de reglementarea propusă nu interpretează, ci execută o operă sau un spectacol, propunem ca prezenta inițiativă legislativă să nu se refere la „artiști interpreți”, ci la artiști **executanți**.

În plus, mențiunea „din România”, prezentă atât în cadrul titlului, cât și la art.1, poate conduce la interpretarea potrivit căreia beneficiarii ai reglementării propuse urmează a fi exclusiv cetățenii români, cu excluderea cetățenilor UE/SEE de la vocația exercitării profesiei, ceea ce constituie o discriminare pe criteriul cetățeniei, prohibită de dreptul primar al Uniunii, mai precis de art.18 par.1 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene – potrivit căruia, *în domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le prevede, se interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate* - și de art.45 alin.(2) TFUE – potrivit căruia, *libera circulație implică eliminarea oricărei discriminări pe motiv de cetățenie între lucrătorii statelor membre, în ceea ce privește încadrarea în muncă, remunerarea și celelalte condiții de muncă*.

Precizăm că eliminarea, între statele membre, a obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor și serviciilor constituie unul dintre obiectivele Uniunii Europene, iar aceasta presupune, în special, că *orice resortisant al unui stat membru, are dreptul de a exercita o profesie, ca lucrător salariat* - în temeiul art.45 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) – sau ca persoană care desfășoară o activitate independentă într-un alt stat membru decât cel în care a obținut calificările profesionale, fie cu titlu permanent (**ca lucrător independent**) - beneficiind de libertatea de stabilire, în temeiul art.49 TFUE - fie cu titlu temporar (**ca prestator de servicii**) - beneficiind de libertatea de prestare a serviciilor, în temeiul art.56 TFUE.

6. Sub rezerva celor de mai sus, în ceea ce privește respectarea normelor de tehnică legislativă, formulăm următoarele observații și propuneri:

a) în considerarea celor arătate la pct.5 supra, pentru respectarea dispozițiilor art. 41 alin.(1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sugerăm reformularea **titlului**, astfel încât acesta să exprime sintetic obiectul de reglementare;

b) întrucât se intenționează reglementarea unui domeniu special, care vizează o anumită categorie profesională, propunem dezvoltarea **art.1** în sensul precizării mai clare a scopului/obiectului reglementării, cu luarea în considerare a observațiilor formulate la pct.5 supra.

Totodată, pentru un spor de rigoare redacțională, nu este necesară redarea cu majusculă a termenilor din sintagma „Activitatea Artiștilor Interpreți Cascadori Profesioniști și Liber-Profesioniști”.

Această observație este valabilă pentru toate situațiile asemănătoare din cadrul propunerii;

c) la **art.2**, definiția expresiei „Cascadori Profesioniști” necesită reformulare, întrucât aceasta este lipsită de claritate, precizie și predictibilitate, cerințe pe care trebuie să le întrunească un text de lege.

Totodată, abrevierea „U.E.” trebuie scrisă desfășurat;

d) la **art.3**, propunem reformularea textului, o posibilă variantă fiind următoarea:

„**Art.3 - Sunt considerați cascadori profesioniști:**

- a) cascadorii artiști executanți;
- b) cascadorii coordonatori – consilieri lupte sau mișcare scenică;
- c) cascadorii asistenți coordonatori;
- d) cascadorii stagiari;
- e) **corpul tehnic;**
- f) **corpul ansamblu.”.**

Referitor la **lit.e)** și **f)**, apreciem că nu mai este necesară redarea explicațiilor din paranteze, având în vedere că noțiunile sunt explicate la actualele **lit.d** și **e** de la **art.4**, al căror cuprins nu se corelează pe deplin cu **lit.e)** și **f)**;

e) la **art. 4**, semnalăm că textul nu este conceput conform normelor de tehnică legislativă, fiind necesară structurarea sa în **șase alineate** marcate corespunzător.

Astfel, pentru rigoare redacțională, **primul alineat** se va reda după cum urmează:

„(1) Este considerat cascador **artist executant**, persoana care deține cel puțin două atestate de specialitate, a contribuit la realizarea a cel puțin 20 de filme de acțiune și are o vechime în domeniul artistic de cel puțin 5 ani”.

După acest model se vor redacta și următoarele trei alineate, marcate în prezent cu **lit.a-c**.

Totodată, referitor la actualele **lit.a-e**, care vor deveni **alin.(2)-(6)** ale **art.4**, pentru rigoarea redactării, litera din debutul fiecărui text, precum și semnele grafice (liniute sau paranteze) din cuprinsul acestora se vor elimina.

La actuala **lit.a**, care va deveni, în urma însușirii observației de mai sus, **alin.(2)**, expresia „mișcare scenică” se va redacta corect, sub forma „mișcare scenică”.

De asemenea, pentru o exprimare corectă, propunem ca sintagma „și vorbitor a cel puțin o limbă străină” să fie redată sub forma „**este cunoscător al cel puțin unei limbi străine**”, observație valabilă și pentru cazul similar de la actuala **lit.b** a aceluiași articol.

La actuala **lit.c**, care va deveni **alin.(4)**, sintagma „care a participat cel puțin doi ani de pregătire” se va reda sub forma „**a efectuat un stagiul de pregătire de cel puțin doi ani**”.

La actualele **lit.a-c**, nu este însă clar la ce se referă atestatele despre care fac vorbire textele.

La actuala **lit.d**, care va deveni **alin.(5)**, din considerente ce țin de redactare, propunem înlocuirea termenului „*locul*” prin cuvântul „*amplasamentul*”.

Din aceleași considerente, sugerăm ca sintagma „în domeniile (Auto-Moto, cascadorii ecvestre, cascadorii cu foc, cascadorii subacvatice, cascade acrobatice, cascade aero, cascade cu cai sau alte animale, etc.)” să fie reformulată, eventual sub forma „**în domeniul automobilistic, ecvestru, pirotehnic, subacvatic, acrobatic, aeronautic, cascade cu animale ș.a.**”.

După același model sugerăm și reformularea **primului text** nemarcat de la **art.9**, care trebuie să se coreleze cu textul de mai sus.

La actuala **lit.e**, care va deveni **alin.(6)**, pentru un spor de rigoare redacțională, sugerăm ca sintagma „Fac parte din „corp ansamblu” ...” să fie redată sub forma „Fac parte din **corpul ansamblu** ...”;

f) la **art.5**, pentru realizarea acordului gramatical, sintagma „stricta supraveghere a unui coordonator cascador sau al unei ...” se va reda sub forma „stricta supraveghere a unui coordonator cascador sau **a unei** ...”.

Nu este clară însă sintagma „entități avizate în acest sens”, motiv pentru care textul trebuie reformulat;

g) la **art.6**, este necesară revederea soluției legislative preconizate, referitoare la interdicția instituită pentru persoanele **juridice** de a profesa ori executa exerciții de măiestrie în domeniul cascadei.

Totodată, pentru un spor de rigoare redacțională, enumerările marcate cu liniuțe vor fi identificate prin litere ale alfabetului, încadrate de paranteză pe partea dreaptă.

Reiterăm această observație și pentru enumerările de la **art.8**.

La **prima liniuță**, considerăm că sintagma „persoane fizice **neavizate**” este imprecisă, fiind necesară reformularea corespunzătoare a acesteia.

Totodată, propunem ca sintagma „condițiile de pregătire menționate la Art. 4 din prezentul act” să fie redată sub forma „condițiile **pentru fiecare categorie dintre cele prevăzute la art.4**”.

La a șasea liniuță, expresia “din spațiul internațional” nu doar că nu este specifică stilului normativ, dar este și imprecisă. Totodată, sintagma „condițiile legale privind dreptul muncii și concurenței neloiale sau care le-au fost suspendată activitatea profesională sau după caz avizarea” este lipsită de claritate și precizie. Pe cale de consecință, este necesară reformularea corespunzătoare a textului;

h) la **art.7**, pentru o exprimare specifică normelor juridice, este necesară reformularea sintagmei „au obligația de a se supune legislației în vigoare cu referire la respectarea drepturilor de autor conform normelor C.R.E.D.I.D.A.M. (colectarea drepturilor de autor)”, în sensul indicării exprese a prevederilor legale avute în vedere.

De asemenea, referitor la formularea „precum și de respectare a drepturilor Asociației Cascadorilor Profesioniști din România T.S., deținute și înregistrate prin înregistrarea mărcii la OSIM sub nr.96044 în temeiul Legii 84/1998, pentru clasele de produse artistice 35, 37, 41, 45”, propunem revederea acesteia, ținând seama de faptul că drepturile oricărei asociații sunt respectate în condițiile legii, fără a fi necesară reglementarea unui caz particular cum este acesta.

În subsidiar, în cazul în care nu se va lua în considerare observația de mai sus, pentru o completă informare juridică, sintagma „Legii 84/1998” se va reda sub forma „Legii **nr.84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată, cu modificările ulterioare**”;

i) având în vedere că propunerea legislativă nu este de mare întindere, acesta nu necesită structurarea articolelor în capitole, cu atât mai mult cu cât **art.1-7** nu au fost cuprinse într-un prim capitol. Din acest motiv, în vederea unei redactări armonioase a propunerii, propunem eliminarea textului:

„Cap.II Condiții de muncă specifice cascadorilor profesioniști din România

Potrivit prevederilor generale din domeniul muncii și a C.C.M. la nivel de ramură (Cultura) la care A.C.P.R. Face parte ca și Organizație Profesională”.

Observația este valabilă și pentru textul “Cap.III Indemnizație de Activitate Voluntară”;

î) la **art.8**, semnalăm că textul nu respectă rigorile tehnicii legislative, limbajul și stilul utilizate nefiind specifice unei norme juridice.

Avem în vedere, între altele, că în **partea introductivă**, este invocată protecția socială, fără ca enumerările marcate cu liniuțe să conțină prevederi de natura acesteia.

Totodată, se face vorbire despre „**terțele** persoane fizice sau juridice aflate în contract cu interpretul cascadeor profesionist”, deși aceste persoane nu au calitatea de terți, ci de **părți contractante**.

Observația referitoare la „**terțele** persoane” vizează și **art.9 lit.a**.

Mai mult, această expresie nici nu se corelează din punct de vedere terminologic cu unele texte ale propunerii, care folosesc termenul „angajatorul” (liniuța a șaptea de la art.8, art.10 și 12).

La **liniuța a noua**, având în vedere că la **teza a doua** se instituie o dispoziție derogatorie de la cadrul general privind plata orelor suplimentare, reglementat prin art.122 din Legea nr.53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru un spor de rigoare normativă, este necesar ca textul să prevadă în mod expres această derogare.

La **liniuța a zecea**, menționăm că zilele în care se fac repetiții sunt tot zile „lucrate”.

Totodată, nu este clar dacă prin sintagma „salariu minim pe economie” este avut în vedere salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, prevăzut la art.164 din Codul muncii.

Formulăm aceeași observație referitor la sintagma „venitului minim pe economie”, folosită la **art.9 primul text** nemarcat.

În același timp, sintagma cuprinsă între paranteze „similar țărilor din U.E.” este nu doar improprie stilului normativ, dar și superfluă.

În orice caz, exprimări de genul „Pentru condițiile de muncă și protecție socială, protecția muncii și P.S.I., terțele persoane fizice și juridice aflate în contract cu interpretul cascadeor profesionist, are următoarele obligații”, „alimentații zilnice conform programului de lucru, bogat în calorii de cel puțin 5000 cl/zi”, „asigurarea cadrului privind locația și materialele necesare”, „reprogramarea în mai puțin de 48 de ore (...) de dreptul” ori „se specifică la termenile stabilite între părți prin contract”, reclamă reformularea în ansamblu a textului propus pentru art.8, cu atât mai mult cu cât textele de la **ultimele cinci liniuțe** ar putea fi prevăzute ca **alineate distincte ale art. 8**, în care actuala **antepenultima liniuță** să facă obiectul **ultimului alineat**;

j) la **art.9**, pentru un spor de rigoare redacțională, cele patru texte vor fi marcate în mod corespunzător, cu cifrele (1), (2), (3) și (4), nu cu litere.

La **primul alineat**, care actualmente nu este marcat, pentru cursivitatea exprimării, este necesar ca sintagma „*execuții speciale (...) ce implică măiestrie în cascade cu Auto-Moto, cascadeorii cu cai/ecvestre, lupte și căzături acrobatice, cascadeorii aeriene și subacvatice, etc. Se vor negocia*”

să fie redată sub forma „**execuțiile speciale** (...) ce implică **măiestrie** (...) se vor negocia”.

Totodată, sintagma „fără afectarea venitului derulat în ziua filmării, dacă (...)” face ca textul să fie neclar, motiv pentru care propunem revederea sa.

La actuala **lit.c**, care va deveni **alin.(4)** al art.9, sugerăm reformularea sintagmei „sarcinile atribuite prin contractul **artistic**, respectiv a normelor de **S.S.M.**”, în sensul clarificării acesteia;

k) la **art.11**, sintagma „sau **celelalte** avize, autorizații, **acorduri impuse de stat sau private** (unde este cazul)” este neclară și improprie stilului normativ, fiind necesară reformularea sa;

l) la **art.12**, este de analizat de ce preexistența unei baze de date de genul celei prevăzute de text ar conferi dreptul cascadorului la remunerație, în cazul vizionărilor, castingului și probelor de costum;

m) la **art.13**, este de analizat caracterul contradictoriu al soluției legislative preconizate, având în vedere că, potrivit Legii nr.78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat în România, cu modificările ulterioare, *voluntariatul reprezintă participarea voluntarului persoană fizică la activități de interes public desfășurate în folosul altor persoane sau al societății, organizate de către persoane juridice de drept public sau de drept privat, fără remunerație, individual sau în grup.*

*

* *

Având în vedere cele expuse supra, propunem renunțarea la promovarea prezentei propuneri legislative, aceasta necesitând a fi reconsiderată în întregime, atât din punctul de vedere al măsurilor efective preconizate - care trebuie să fie în concordanță cu prevederile dreptului Uniunii Europene - cât și din punctul de vedere al exprimării soluțiilor, în acord cu exigențele de tehnică legislativă, în mod clar și precis, fără echivoc și corect sistematizate.

dr. Drăgoș ~~ILIEȘCU~~

București

Nr. 674/01.08.2019

L. nr. 84/1998

M. Of. nr. 161/23 apr. 1998

4 *Lege privind mărcile și indicațiile geografice*

1 republicare cu
renumerotare

M. Of. nr. 337/8 mai 2014

Lege privind mărcile și indicațiile geografice

2 modificări prin

O.U.G. nr. 28/2014

M. Of. nr. 388/26 mai 2014

abrogă art. 22 alin. (2)

Ordonanță de urgență pentru modificarea unor acte normative
privind taxele și tarifele nefiscale

aprobată prin L. nr. 165/2014

M. Of. nr. 905/12 dec. 2014

3 modificări prin

L. nr. 165/2014

M. Of. nr. 905/12 dec. 2014

aprobă O.U.G. nr. 28/2014

Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului
nr. 28/2014 pentru modificarea unor acte normative privind
taxele și tarifele nefiscale

644.